

Handleiding tabel afvalwater- coëfficiënten

Werkgroep Waterheffingen
maart 2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Tabel afvalwatercoëfficiënten.....	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Toepassingsbereik	2
2.3 Relatie vervuilingswaarde en hoeveelheid ingenomen water	3
2.4 Berekeningswijze.....	4
3. Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009	5
3.1 Algemeen	5
3.2 Praktische regeling.....	5
3.3 Meetbedrijven.....	9
3.4 Koelwater	9
3.5 Monsterneming en analyse	10
3.6 Meting, bemonstering en analyse	11
3.7 Indeling op aanvraag	11
3.8 Overgangsrecht	12
4. Bezwaar en beroep	12
4.1 Beschikking op aanvraag	12
4.2 Indeling in andere klasse	12
Begrippenlijst	14
Bijlage 1: Tabel afvalwatercoëfficiënten	15
Bijlage 2: Stappenplan behandeling aanvraag.....	16
Bijlage 3: Modelbeschikkingen	18
Aanvraag op grond van artikel 2, eerste lid, Bviw 2009 (toepassen praktische regeling)	18
Aanvraag op grond van artikel 5 Bviw 2009 (monsterneming en analyse)	20
Aanvraag op grond van artikel 5 Bviw 2009 (meting, bemonstering en analyse)	22
Bijlage 4: Stroomschema's	24

1. Inleiding

Voor u ligt de Handleiding tabel afvalwatercoëfficiënten. Deze handleiding is samengesteld in opdracht van de werkgroep Waterheffingen en vervangt de Handleiding tabel afvalwatercoëfficiënten die in oktober 2014 door deze werkgroep is uitgegeven.

In deze handleiding is de wijziging van de Waterschapswet, de Waterwet, het Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009 (hierna: Bviw 2009) en de Waterregeling per 1 januari 2026 meegenomen. Deze handleiding is daarom opgesteld uitgaande van de vanaf die datum geldende wet- en regelgeving. Voor de werking van de wet- en regelgeving vóór 1 januari 2026 wordt verwezen naar de handleiding van oktober 2014.

De Handleiding tabel afvalwatercoëfficiënten heeft tot doel om Rijkswaterstaat, de waterschappen en heffingplichtigen te ondersteunen bij de toepassing van de tabel afvalwatercoëfficiënten als bedoeld in artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet.

In hoofdstuk 2 van deze handleiding wordt de systematiek van de tabel afvalwatercoëfficiënten toegelicht. In hoofdstuk 3 komt de toepassing van het Bviw 2009, inclusief de praktische regeling, aan de orde. Ten slotte bevat hoofdstuk 4 een uiteenzetting over de rechtsmiddelen.

Deze handleiding bevat ook een aantal bijlagen, waaronder modelbeschikkingen die als uitgangspunt kunnen dienen bij de verschillende beslissingen op grond van het Bviw 2009.

2. Tabel afvalwatercoëfficiënten

2.1 Algemeen

In Nederland betalen gebruikers van bedrijfsruimten voor het afvoeren of lozen van afvalwater respectievelijk zuiveringsheffing of verontreinigingsheffing. Afvoeren is het brengen van stoffen op een openbaar vuilwaterriool of op een systeem als bedoeld in artikel 2.16, derde lid, van de Omgevingswet dat wordt beheerd door of namens het waterschap (bijvoorbeeld een IBA). Lozen is het brengen van afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen in een oppervlaktewaterlichaam. Als het oppervlaktewaterlichaam in beheer is bij het Rijk betaalt de heffingplichtige verontreinigingsheffing aan het Rijk. De heffingplichtige betaalt verontreinigingsheffing aan het waterschap als het waterschap beheerder is van het oppervlaktewaterlichaam.

De zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing worden beide volgens het principe 'de vervuiler betaalt' geheven. De hoogte van beide heffingen is daarom afhankelijk van de mate van vervuiling die men veroorzaakt met het afvoeren of lozen. De mate van vervuiling wordt uitgedrukt in vervuilingseenheden. Hoofregel is dat het aantal vervuilingseenheden wordt vastgesteld met behulp van meting, bemonstering en analyse van het afvalwater. Met het oog op de kosten en overige uitvoeringslasten daarvan is in een aantal uitzonderingen voorzien. De toepassing van de tabel afvalwatercoëfficiënten is een van die uitzonderingen.

2.2 Toepassingsbereik

In plaats van meting, bemonstering en analyse van het afvalwater geeft artikel 122k van de Waterschapswet de mogelijkheid om het aantal vervuilingseenheden voor een bedrijfsruimte of onderdeel daarvan vast te stellen aan de hand van de hoeveelheid ingenomen water. Het aantal m³ ingenomen water wordt vervolgens vermenigvuldigd met een afvalwatercoëfficiënt behorende bij een van de 15 klassen van de tabel afvalwatercoëfficiënten. Deze tabel is in bijlage 1 van deze handleiding opgenomen.

Voor de toepassing van de tabel afvalwatercoëfficiënten geldt als voorwaarde dat er een relatie moet zijn tussen de vervuilingswaarde van het afvalwater en de hoeveelheid ingenomen water. De heffingplichtige

moet daarom aannemelijk maken dat de vervuilingswaarde omgerekend naar een vervuilingswaarde per m^3 ingenomen water in zekere mate constant is. In paragraaf 2.3 wordt deze voorwaarde nader toegelicht. In beginsel kan de tabel afvalwatercoëfficiënten alleen toegepast worden bij heffingplichtigen met een vervuilingswaarde die niet hoger is dan 1.000 vervuilingseenheden. Heffingplichtigen met een vervuilingswaarde die hoger is dan 1.000 vervuilingseenheden moeten eerst aannemelijk maken dat toepassing van de tabel afvalwatercoëfficiënten niet resulteert in een lagere vervuilingswaarde dan wanneer deze op basis van meting, bemonstering en analyse zou zijn vastgesteld.

Ten slotte kan met de tabel afvalwatercoëfficiënten alleen het aantal vervuilingseenheden van zuurstofbindende stoffen worden bepaald. De vervuilingswaarde van niet-zuurstofbindende stoffen (zware metalen en zouten) is niet met de tabel afvalwatercoëfficiënten te berekenen.

2.3 Relatie vervuilingswaarde en hoeveelheid ingenomen water

Zoals in paragraaf 2.2 beschreven is een relatie tussen de vervuilingswaarde van het afvalwater en de hoeveelheid ingenomen water een voorwaarde voor toepassing van de tabel afvalwatercoëfficiënten. Omdat in de wet- en regelgeving niet is omschreven wanneer sprake is van een relatie heeft de Unie van Waterschappen op 17 december 2003 modelbeleidsregels vastgesteld waarin enkele aanbevelingen zijn opgenomen. In deze modelbeleidsregels werd de relatie aanwezig geacht als over een periode van drie jaren de gemiddelde vervuilingswaarde per m^3 ingenomen water van elk jaar afzonderlijk niet meer dan 25% afwijkt van de gemiddelde vervuilingswaarde over die gehele periode.

Voorbeeld 1

Bij een bedrijf is de gemiddelde vervuilingswaarde per m^3 ingenomen water van drie jaren bepaald:

jaar 1: 0,0660 vervuilingseenheden per m^3 ingenomen water;

jaar 2: 0,0580 vervuilingseenheden per m^3 ingenomen water;

jaar 3: 0,0470 vervuilingseenheden per m^3 ingenomen water.

Het gemiddelde over deze drie jaar bedraagt 0,0570 vervuilingseenheden per m^3 ingenomen water.

De afwijkingen ten opzichte van het gemiddelde over de drie jaren bedragen respectievelijk: +16%, +2% en -18%. Alle jaren vallen daarmee binnen de bandbreedte van 25%. Een relatie tussen de vervuilingswaarde van het afvalwater en de hoeveelheid ingenomen water wordt daarom aannemelijk geacht.

De modelbeleidsregels van de Unie van Waterschappen veronderstellen dat een heffingplichtige in elk geval gedurende drie jaren de vervuilingswaarde met behulp van door meting, bemonstering en analyse verkregen gegevens bepaalt. Dit sluit niet aan bij de huidige praktijk waarin veel heffingplichtigen bij aanvang van het afvoeren of lozen al zekerheid verkrijgen over het toepassen van de tabel afvalwatercoëfficiënten. In die gevallen zal de inspecteur toepassing van de tabel aannemelijk achten op basis van bijvoorbeeld de aard van de bedrijfsactiviteiten of ervaringscijfers. Dit is een pragmatische werkwijze.

Bij de aard van de bedrijfsactiviteiten valt te denken aan bedrijfsprocessen waar te verwachten valt dat er een relatie is tussen de hoeveelheid ingenomen water en de vervuilingswaarde die vrij komt binnen die bedrijfsprocessen. Denk hierbij aan kantoorpanden waar uitsluitend sprake is van huishoudelijk afvalwater of bedrijfsruimten, of onderdelen daarvan, waar bron- of grondwater wordt ingenomen voor uitsluitend de koeling van processen waaraan verder geen stoffen worden toegevoegd.

Het is ook denkbaar dat de inspecteur op basis van eigen onderzoek en ander onderzoek dat hem tot zijn beschikking staat van bepaalde bedrijfsactiviteiten weet dat er een relatie met de hoeveelheid ingenomen water en de vervuilingswaarde te verwachten valt. Die ervaringscijfers kunnen toepassing van de tabel afvalwatercoëfficiënten aannemelijk maken, zonder uitgebreid onderzoek van de heffingplichtige te eisen.

In de praktijk zijn er varianten ontstaan op de modelbeleidsregels van de Unie van Waterschappen. Zo komt het voor dat al binnen één jaar de relatie tussen de vervuilingswaarde en de hoeveelheid ingenomen

water kan worden bepaald. Daarnaast zijn er waterschappen die niet uitgaan van een afwijking van 25% van de gemiddelde vervuilingswaarde, maar van de standaarddeviatie van het rekenkundig gemiddelde. Dit is uit te drukken in de volgende formule:

$$\text{Variatiecoëfficiënt} = \frac{\text{Standaarddeviatie afvalwatercoëfficiënten}}{\text{Rekenkundig gemiddelde afvalwatercoëfficiënten}} \times 100\%$$

Voorbeeld 2

Bij een bedrijf is de gemiddelde vervuilingswaarde per m³ ingenomen water van drie meetweken bepaald:

week 1: 0,0400 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water;

week 2: 0,0223 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water;

week 3: 0,0251 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water.

De standaarddeviatie bedraagt 0,0095 en het rekenkundig gemiddelde 0,0291. De variatiecoëfficiënt bedraagt in dat geval 32,6%. Omdat dit boven de 25% ligt, wordt er geacht geen relatie tussen de vervuilingswaarde van het afvalwater en de hoeveelheid ingenomen water te zijn.

De methode als bedoeld in bovengenoemd voorbeeld kan ook gebruikt worden bij bedrijven die eerder zijn ingedeeld in een klasse van de tabel afvalwatercoëfficiënten. Als bij toepassing van deze methode blijkt dat er geen relatie is tussen de vervuilingswaarde van het afvalwater en de hoeveelheid ingenomen water, dan kan de tabelbedrijf een meetbedrijf worden. Deze situatie zou zich de komende tien jaar geregeld voor kunnen doen als de waterschappen voor de tabelbedrijven die niet zijn ingedeeld in klasse 8 een individuele afvalwatercoëfficiënt moeten vaststellen.

Sommige bedrijfsmatige lozingen hebben geen enkele relatie met het waterverbruik, zoals bijvoorbeeld het afvoeren of lozen van verontreinigd hemelwater. Ook kan worden gesteld dat bij de aanwezigheid van een voorzuivering er geen sprake is van een relatie tussen de hoeveelheid ingenomen water en de vervuilingswaarde in het afgevoerde of geloosde water. Deze vervuilingswaarde is immers afhankelijk van het toegepaste proces, het rendement van de installatie en de mate van onderhoud aan de installatie.

Daarnaast kan worden afgeleid uit eerdere wetswijzigingen en de daaruit voortvloeiende conversies dat bij activiteiten in de chemische industrie, verf- en drukinktfabrieken (op waterbasis), parfum- en cosmeticafabrieken, vetsmelterijen, poetsdoek- en chemische wasserijen doorgaans geen sprake is van een relatie tussen de hoeveelheid ingenomen water en de vervuilingswaarde in het afgevoerde of geloosde water. Logischerwijs kan in individuele gevallen wel een relatie worden aangetoond.

Daarnaast kan ook de toepassing van vet- en slibafbrekende bacteriën van invloed zijn op de relatie tussen de hoeveelheid ingenomen water en de vervuilingswaarde in het afgevoerde of geloosde water. Door toepassing van deze bacteriën kan het zuurstofbindende vermogen in het afvalwater aanzienlijk toenemen en fluctueren.

2.4 Berekeningswijze

Als toepassing van de tabel afvalwatercoëfficiënten mogelijk is, wordt het aantal vervuilingseenheden voor een bedrijfsruimte of onderdeel daarvan bepaald met behulp van de formule: $A \times B$, waarbij
 A = het aantal m³ in het kalenderjaar voor de bedrijfsruimte of het onderdeel daarvan ingenomen water;
 B = de afvalwatercoëfficiënt behorende bij klasse 8 (0,023) of een andere klasse dan klasse 8 als de heffingplichtige of de inspecteur doet blijken dat een andere klasse van toepassing is.

Voorbeeld 3

Een bedrijf heeft in een kalenderjaar 500 m³ water ingenomen en heeft aannemelijk gemaakt dat er een relatie is tussen de vervuilingswaarde van het afvalwater en de hoeveelheid ingenomen water. Niet is gebleken dat een andere

klasse dan klasse 8 van toepassing is. Het aantal vervuilingseenheden kan daarom als volgt worden berekend: $500 \text{ m}^3 \times 0,023 = 11,5$ vervuilingseenheden.

Zowel de heffingplichtige als de inspecteur kunnen doen blijken dat een andere klasse dan klasse 8 van toepassing is. Het Bviw 2009 beschrijft op welke wijze dit moet plaatsvinden. In hoofdstuk 3 van deze handleiding wordt deze beschrijving verder toegelicht.

Voorbeeld 4

Een bedrijf heeft in een kalenderjaar 3.000 m^3 water ingenomen en heeft aannemelijk gemaakt dat er een relatie is tussen de vervuilingswaarde van het afvalwater en de hoeveelheid ingenomen water. De inspecteur heeft met behulp van een afvalwateronderzoek doen blijken dat klasse 10 van toepassing is. Het aantal vervuilingseenheden bedraagt in dat geval: $3.000 \text{ m}^3 \times 0,056 = 168$ vervuilingseenheden.

3. Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009

3.1 Algemeen

Het Bviw 2009 schrijft voor op welke wijze een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan kan worden ingedeeld in een andere klasse dan klasse 8 met bijbehorende afvalwatercoëfficiënt. In het Bviw 2009 zijn een vijftal regelingen uitgewerkt voor verschillende situaties die vanaf paragraaf 3.2 verder worden toegelicht:

- de praktische regeling voor heffingplichtigen met een geschatte vervuilingswaarde van 50 of minder vervuilingseenheden, waarvan meettechnische voorzieningen redelijkerwijs niet verlangd kunnen worden of waarbij afvalwateronderzoek redelijkerwijs niet mogelijk is (paragraaf 3.2);
- een regeling voor zogenoemde meetbedrijven waarbij in het voorgaande heffingsjaar de hoofdregel van meting, bemonstering en analyse is toegepast (paragraaf 3.3);
- een regeling voor heffingplichtigen die niet verontreinigd koelwater afvoeren of lozen (paragraaf 3.4);
- een regeling voor heffingplichtigen met een geschatte vervuilingswaarde van minder dan 100 vervuilingseenheden (paragraaf 3.5)
- een regeling voor heffingplichtigen met een geschatte vervuilingswaarde van 100 of meer vervuilingseenheden (paragraaf 3.6).

Onder geschatte vervuilingswaarde wordt verstaan: de aan de hand van de geschatte hoeveelheid in het kalenderjaar in te nemen water en het geschatte zuurstofverbruik per m^3 ingenomen water bepaalde vervuilingswaarde. Het geschatte zuurstofverbruik per m^3 ingenomen water in deze definitie kan bepaald worden aan de hand van steekmonsters of historische meetgegevens. Ook kan hiervoor worden teruggegrepen naar de tabel met bedrijfscategorieën in het Bviw 2009 zoals dat luidde vóór 1 januari 2026.

Voor genoemde definitie geldt voor nieuwe heffingplichtigen en voor bestaande heffingplichtigen waarbij de bedrijfsomstandigheden dusdanig wijzigen dat dit invloed kan hebben op de vervuilingswaarde per m^3 ingenomen water. Voor andere bestaande heffingplichtigen geldt overgangsrecht en wordt de geschatte vervuilingswaarde op andere wijze bepaald (zie paragraaf 3.8).

3.2 Praktische regeling

3.2.1 Algemeen

Naar verwachting zullen de meeste heffingplichtigen worden ingedeeld in een andere klasse aan de hand van de zogenoemde praktische regeling. Deze indeling kan zowel op aanvraag en kosten van de heffingplichtige plaatsvinden als ambtshalve door de inspecteur op kosten van het Rijk dan wel het waterschap. In paragraaf 3.7 volgt een nadere toelichting over de in de vorige zin bedoelde aanvraag.

De uitgangspunten van de praktische regeling zijn:

- de inspecteur stelt de afvalwatercoëfficiënt vast;
- de afvalwatercoëfficiënt wordt vastgelegd in de belastingaanslag (een beschikking) die openstaat voor bezwaar en beroep;

- indien er discussie is over de afvalwatercoëfficiënt kan ervoor gekozen worden om alsnog een afvalwatercoëfficiënt vast te stellen aan de hand van monsterneming en analyse (paragraaf 3.5) of meting, bemonstering en analyse (paragraaf 3.6).

De praktische regeling bestaat uit vier methoden waarmee de heffingplichtige of de inspecteur de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water kan bepalen. Deze methoden kunnen naast elkaar worden toegepast. De vier methoden worden vanaf paragraaf 3.2.3 verder toegelicht.

3.2.2 Toepassingsbereik

De praktische regeling kan om drie redenen worden toegepast en is bedoeld voor heffingplichtigen:

- met een geschatte vervuilingswaarde van 50 of minder vervuilingseenheden;
- waarvan meettechnische voorzieningen die benodigd zijn voor monsterneming en analyse (zie paragraaf 3.5) of meting, bemonstering en analyse (zie paragraaf 3.6) redelijkerwijs niet verlangd kunnen worden; of,
- waarbij monsterneming en analyse of meting, bemonstering en analyse redelijkerwijs niet mogelijk is.

Meettechnische voorzieningen kunnen redelijkerwijs niet verlangd worden als er zeer hoge kosten moeten worden gemaakt in vergelijking tot de op te leggen heffing. De te maken kosten staan in dergelijke gevallen niet meer in een logische verhouding tot de opgelegde heffing (hoge perceptiekosten). Dit kan het geval zijn als er extra kosten moeten worden gemaakt voor bijvoorbeeld (niet limitatief):

- het aanleggen van een controlevoorziening;
- het (om)leggen of het aanbrengen van leidingwerk voor het aanvoeren of afvoeren van de afvalwaterstroom;
- het meten in zeer diepe putten: het gaat hier bijvoorbeeld om kosten voor het gebruik van een pomp met voldoende capaciteit (opvoerhoogte) of kosten voor gespecialiseerd personeel voor het plaatsen van afsluiters;
- het aanleggen van een (tijdelijke) stroomvoorziening als deze niet beschikbaar is.

Afvalwateronderzoek kan redelijkerwijs niet worden uitgevoerd als sprake is van onveilige situaties, zoals (niet limitatief):

- meetopstelling of onderdelen daarvan die de vluchtroute van het bedrijfspand blokkeren;
- potentieel (explosie)gevaar (bijv. ATEX zones) of besloten ruimten waarvoor aanvullende vrijgavemetingen (vaak door gespecialiseerd personeel) dienen te worden uitgevoerd;
- ernstige belemmering van de vrije doorgang van verkeer op de openbare weg;
- het meten in besloten ruimtes of andere risicovolle (werk)omgevingen (kosten voor de uitvoering van bijvoorbeeld vrijgavemetingen).

3.2.3 Methode 1: administratieve benadering

Een van de vier methoden van de praktische regeling is de administratieve benadering. Om aannemelijk te maken dat sprake is van een tabelbedrijf heeft de heffingplichtige gegevens overgelegd. Als deze gegevens beschikbaar zijn en actuele informatie bevatten, dan kan de inspecteur op basis van deze gegevens een eerste inschatting maken. Daarnaast kan de inspecteur aanvullende gegevens opvragen bij de heffingplichtige. In een aantal gevallen zijn deze gegevens wellicht al voldoende om te kunnen bepalen in welke klasse het afvalwater van de heffingplichtige valt.

Voorbeeld 5

Een metaalbedrijf heeft zich bij vestiging gemeld bij de inspecteur. Om aan te tonen dat er een relatie is tussen de vervuilingswaarde van zijn afvalwater en de hoeveelheid ingenomen water heeft het bedrijf analyseresultaten gedeeld met de inspecteur. De inspecteur gebruikt deze resultaten om het bedrijf in te delen in klasse 7 met een afvalwatercoëfficiënt van 0,015 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water.

3.2.4 Methode 2: steekmonsters

De tweede methode is het nemen van steekmonsters van het afvalwater. Met deze steekmonsters kan een beeld worden gevormd van de samenstelling van het afvalwater. Om tot een representatief beeld te komen, moet er minimaal over 2 etmalen een verzamelmonster worden samengesteld dat bestaat uit minimaal 8 deelmonsters die op verschillende voor het etmaal representatieve tijdstippen zijn genomen. Gezien de inspanning die de inspecteur of heffingplichtige hier moet doen, is de verwachting dat deze methode vooral gebruikt zal worden bij heffingplichtigen met een vervuilingsswaarde vanaf 100 vervuilingseenheden waar meting, bemonstering en analyse redelijkerwijs niet van de heffingplichtige verlangd kunnen worden of überhaupt niet mogelijk is. Bovendien bestaat bij heffingplichtigen met een vervuilingsswaarde tot 100 vervuilingseenheden buiten de praktische regeling om al de mogelijkheid om de vervuilingsswaarde per m³ te bepalen aan de hand van bemonstering en analyse (zie paragraaf 3.5).

Voorbeeld 6

Een groentewasserij neemt jaarlijks 30.000 m³ drinkwater in. Het bedrijf is eerder ingedeeld in klasse 7 met een afvalwatercoëfficiënt van 0,015 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water. Het bedrijf vermoedt dat die indeling onjuist is en wenst aan de hand van steekmonsters in een andere klasse te worden ingedeeld. Volumeproportionele bemonstering is redelijkerwijs niet mogelijk. De geschatte vervuilingsswaarde bedraagt 450 vervuilingseenheden.

De vervuilingsswaarde (ve) wordt berekend volgens de formule:

$$ve = Q \times (3 \times \text{TOC} + 4,57 \times (\text{TN}_b - \text{TON})) / 150, \text{ waarbij:}$$

Q: de hoeveelheid ingenomen water (m³/dag)

TOC: totaal organische koolstof (mg/l)

TN_b: totaal gebonden stikstof (mg/l)

TON: nitriet- en nitraatstikstof (mg/l)

De representatief genomen steekmonsters leveren de volgende resultaten op:

Q (m³/dag): 80

TOC (mg/l): 60

TN_b (mg/l): 42

TON (mg/l): 6,83

De vervuilingsswaarde bedraagt in dat geval:

$$ve = 80 \times (3 \times 60 + 4,57 \times (42 - 6,83)) / 150 = 181,7$$

De coëfficiënt per m³ ingenomen water wordt berekend volgens de formule:

$$ve/m^3 = (ve / Q) / 365 = (181,7 / 80) / 365 = 0,0062$$

De gevonden coëfficiënt van 0,0062 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water valt binnen de grenzen van klasse 5. De bij deze klasse behorende afvalwatercoëfficiënt bedraagt 0,0060. Bij een inname van 30.000 m³ bedraagt het aantal vervuilingseenheden 180 vervuilingseenheden.

3.2.5 Methode 3: vergelijking met andere bedrijfsruimten

Een andere methode is de vergelijking met andere bedrijfsruimten. Wanneer de omstandigheden naar het oordeel van de inspecteur voldoende vergelijkbaar zijn, dan kan ervoor gekozen worden om bij het bepalen van de afvalwatercoëfficiënt aan te sluiten bij de bedrijfsruimte waarvan al gegevens over de vervuilingsswaarde bekend zijn. Mogelijke criteria bij de vergelijking van bedrijfsomstandigheden zijn de hoeveelheid en herkomst van het ingenomen water, productsoort(en), hulpstoffen, processen, schoonmaakactiviteiten, aantal werkzame personen en de aanwezigheid en doelmatige werking en onderhoud van (zuiveringstechnische) voorzieningen.

Voorbeeld 7

Hotel A heeft 150 kamers en een restaurant. Op basis van controlebevindingen kan worden gesteld dat het afvalwater afkomstig van het restaurant is geleid door een goed functionerende vetafscheider. Het hotel beschikt niet over een zwembad. Het hotel maakt voor het wassen van het textiel gebruik van een externe linnenservice. Door het bedrijf

wordt 20.000 m³ drinkwater ingenomen. Het hotel beschikt over een meetvoorziening waar meting, bemonstering en analyse kan worden uitgevoerd. Op basis van de hoeveelheid ingenomen water bedraagt de geschatte vervuilingswaarde 460 vervuilingseenheden. Conform het Bviw 2009 is het afvalwater gedurende twee representatieve weken gemeten, bemonsterd en geanalyseerd, waarbij een afvalwatercoëfficiënt is bepaald van 0,013 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water. Aan de hand van de tabel afvalwatercoëfficiënten kan het hotel worden ingedeeld in klasse 7 met een afvalwatercoëfficiënt van 0,015 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water.

Hotel B heeft 120 kamers en een restaurant. Ook dit hotel maakt voor het wassen van het textiel gebruik van een externe linnenservice. Het hotel beschikt niet over een zwembad. Door het hotel wordt 16.000 m³ drinkwater ingenomen. Er is geen mogelijkheid om de vervuilingswaarde van het afvalwater te bepalen door gebruik te maken van (meting), bemonstering en analyse. Er is geen aanleiding om aan te nemen dat het afvalwater van het restaurant is geleid door een slecht functionerende vetafscheider. In dit geval kan er gesproken worden over vergelijkbare bedrijfsomstandigheden met hotel A en kan op basis van de informatie die beschikbaar is het hotel worden ingedeeld in klasse 7 met een afvalwatercoëfficiënt van 0,015 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water.

Hotel C heeft 200 kamers en een restaurant. Daarnaast is een spa met sauna en zwembad aanwezig. Door het hotel wordt 30.000 m³ drinkwater ingenomen. Op deze locatie is het mogelijk om een afvalwateronderzoek uit te voeren. In dit geval kan er niet gesproken worden over vergelijkbare bedrijfsomstandigheden met hotels A en B. Het geloosde afvalwater is niet van gelijke samenstelling doordat filterspoelwater van het zwembad wordt geloosd en een deel van het ingenomen water naar alle waarschijnlijkheid verdampt in de sauna. Hierdoor kan aannemelijk worden geacht dat het geloosde water minder organische stoffen bevat. Op basis hiervan kan geen gebruik worden gemaakt van de vergelijking met andere bedrijven en kan vooralsnog geen indeling in klasse 7 plaatsvinden.

3.2.6 Methode 4: stoffenbenadering

De laatste methode is de stoffenbenadering waarbij de inspecteur op basis van de chemische omzettingen in het bedrijfsproces van de heffingplichtige berekent wat de vervuilingswaarde is van het afvalwater. Dit kan de inspecteur doen als duidelijk is welke chemische stoffen geloosd of afgevoerd worden en in welke hoeveelheid dit plaatsvindt. Daarbij wordt op basis van de theoretische chemische vergelijkingsreactie berekend hoeveel zuurstof nodig is om de organische stoffen in het afvalwater af te breken. Daarmee kan ook het aantal vervuilingseenheden worden berekend.

Voorbeeld 8

Een bedrijf gebruikt voor de conditionering van zijn ketelwater (dosering aan suppletiewater) een ammoniaoplossing van 24,5% NH₃. Het restant van deze NH₃, wordt via condensaat en spui weer geloosd. Het bedrijf neemt 40.000 m³ oppervlakte- en drinkwater per jaar in. De dosering ammoniaoplossing aan het ingenomen water bedraagt 120 PPM. Het soortelijk gewicht van ammonia (NH₃) is 0,91 kg/l. De massa van 1 mol NH₃ bedraagt 17 gram. De fractie N in 1 mol in NH₃ bedraagt 14/17. Aangenomen wordt dat 50% van de gebruikte NH₃ reageert met de in de leiding aanwezige zuurstof of verdampt.

De totale hoeveelheid aan ammoniaoplossing in het ketelwater kan worden berekend door de gebruikte dosering te vermenigvuldigen met de totale hoeveelheid ingenomen water: $120 \cdot 10^{-6} \cdot 40.000 = 4,8 \text{ m}^3 = 4.800 \text{ liter ammonia oplossing (24,5\%)}$

De massa aan stikstof (N) die afgevoerd wordt kan vervolgens worden berekend door het percentage van de oplossing te vermenigvuldigen met de totale hoeveelheid gebruikte oplossing en het soortelijk gewicht en daarbij rekening te houden met de wijze waarop N zich verhoudt in NH₃: $0,245 \cdot 4.800 \cdot 0,91 \cdot 0,5 \cdot 14/17 = 440,7 \text{ kg N}$

Vervuilingswaarde van de lozing kan worden bepaald door (de totale geloosde hoeveelheid N om te rekenen naar zuurstofverbruik): $(440,7 \text{ kgN} \cdot 4,57 \text{ kgO/kgN})/54,8 = 36,7 \text{ v.e.}$

Op basis hiervan kan een coëfficiënt (v.e./m³) worden afgeleid door de gevonden vervuilingswaarde te delen door de totale hoeveelheid ingenomen water: $36,7/40.000 = 0,0009$.

Aan de hand van de tabel afvalwatercoëfficiënten kan het bedrijf worden ingedeeld in klasse 1 met een afvalwatercoëfficiënt van 0,0010 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water. Bij een waterverbruik van 40.000 m³ bedraagt het aantal vervuilingseenheden: $40.000 \text{ m}^3 \times 0,0010 = 40$ vervuilingseenheden.

3.2.7 Toepassing bij bedrijfsruimte met meerdere onderdelen

Bedrijfsruimten kunnen bestaan uit meerdere onderdelen met elk een afzonderlijke afvalwaterstroom. Een veel voorkomende situatie is die van een zwembad waarbij de suppletie en filterspoeling als afzonderlijk onderdeel wordt beschouwd als de hoeveelheid water daarvoor afzonderlijk wordt vastgesteld. De praktische regeling kan in dergelijke situaties per onderdeel worden toegepast. Het is dan niet noodzakelijk dat voor elk onderdeel binnen de bedrijfsruimte dezelfde methode wordt toegepast. Voor het onderdeel 'zwem- en badinrichting' kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van een vergelijking met andere bedrijfsruimten en bij het onderdeel 'suppletie en filterspoeling' kunnen steekmonsters worden genomen.

3.3 Meetbedrijven

Heffingplichtigen die in het voorgaande heffingsjaar het aantal vervuilingseenheden met behulp van door meting, bemonstering en analyse verkregen gegevens hebben moeten bepalen, de zogenoemde meetbedrijven, kunnen onder het regime van de tabel afvalwatercoëfficiënten worden gebracht. Belangrijke voorwaarde is wel dat de relatie tussen de vervuilingswaarde en de hoeveelheid ingenomen water aannemelijk is gemaakt door de heffingplichtige (zie paragraaf 2.3). Ook moet een heffingplichtige met een vervuilingswaarde die hoger is dan 1.000 vervuilingseenheden eerst aannemelijk maken dat toepassing van de tabel afvalwatercoëfficiënten niet resulteert in een lagere vervuilingswaarde dan wanneer deze op basis van meting, bemonstering en analyse zou zijn vastgesteld (zie paragraaf 2.2).

Als een heffingplichtige aan deze voorwaarden voldoet, kan de afvalwatercoëfficiënt worden bepaald met behulp van de uit meting, bemonstering en analyse verkregen gegevens in het voorgaande heffingsjaar. De vervuilingswaarde per m³ ingenomen water wordt in dat geval bepaald aan de hand van de volgende formule: $C / (D \times 54,8)$, waarbij:

C = het aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de geloosde of afgevoerde stoffen over de etmalen van het voorafgaande kalenderjaar waarover meting, bemonstering en analyse hebben plaatsgevonden,
D = het aantal m³ ingenomen water over de etmalen van het voorafgaande kalenderjaar waarover meting, bemonstering en analyse hebben plaatsgevonden, en 54,8 = het aantal kilogrammen zuurstofverbruik dat overeenkomt met één vervuilingseenheid.

Voorbeeld 9

In het voorgaande heffingsjaar heeft bij een meetbedrijf gedurende één week meting, bemonstering en analyse plaatsgevonden. Het aantal kilogrammen zuurstofverbruik bedroeg gedurende deze periode 218. In deze periode is in totaal 60 m³ water ingenomen. De vervuilingswaarde per m³ ingenomen water bedroeg in dat geval: $218 / (60 \times 54,8) = 0,066$. Aan de hand van de tabel afvalwatercoëfficiënten kan het bedrijf worden ingedeeld in klasse 10 met een afvalwatercoëfficiënt van 0,056 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water. Bij een waterverbruik van 3.000 m³ per jaar bedraagt het aantal vervuilingseenheden: $3.000 \text{ m}^3 \times 0,056 = 168$ vervuilingseenheden.

3.4 Koelwater

De vervuilingswaarde per m³ ingenomen water voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan wordt gesteld op 0,001 behorende bij klasse 1 van de tabel afvalwatercoëfficiënten indien daarvan uitsluitend water wordt geloosd of afgevoerd dat gebruikt wordt om een proces te koelen. Hierbij mag het nadrukkelijk niet gaan om water dat in aanraking is gekomen met af te koelen stoffen of met andere verontreinigde stoffen. Hierbij valt te denken aan stoffen die zijn toegevoegd om afzettingen en aangroei in het koelsysteem te voorkomen of te beheersen. Ook als er sprake is van het gebruik van effluentstromen of andere afvalwaterstromen als koelwater kan niet worden uitgegaan van een vervuilingswaarde per m³ ingenomen water van 0,001, tenzij dit op andere wijze is aangetoond. Dit geldt ook voor brijnwater of (ketel)spuwater.

3.5 Monsterneming en analyse

Heffingplichtigen met een geschatte vervuilingswaarde van minder dan 100 vervuilingseenheden kunnen in een andere klasse worden ingedeeld aan de hand van monsterneming en analyse. Deze indeling kan zowel op aanvraag en kosten van de heffingplichtige plaatsvinden als ambtshalve door de inspecteur op kosten van het Rijk dan wel het waterschap. In paragraaf 3.7 volgt een nadere toelichting over de in de vorige zin bedoelde aanvraag.

De monsterneming en analyse vindt plaats door over een aantal voor het heffingsjaar representatieve etmalen afzonderlijk een etmaalverzamelmonster van het geloosde of afgevoerde afvalwater samen te stellen dat bestaat uit ten minste 8 deelmonsters die op verschillende voor het etmaal representatieve tijdstippen zijn genomen. Het aantal etmalen waarover monsterneming en analyse moet plaatsvinden is afhankelijk van de geschatte vervuilingswaarde. Het aantal etmalen bedraagt bij een geschatte vervuilingswaarde van:

- minder dan 50 vervuilingseenheden: 2;
- 50 tot 75 vervuilingseenheden: 4;
- 75 tot 100 vervuilingseenheden: 6.

Bij monsterneming en analyse hoeft de hoeveelheid geloosde of afgevoerde afvalwater (debiet) niet gemeten te worden. De vervuilingswaarde per m³ ingenomen water wordt rechtstreeks berekend uit het resultaat van de analyse en de hoeveelheid ingenomen water. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de hoeveelheid ingenomen water gelijk is aan de hoeveelheid geloosd of afgevoerd afvalwater.

Voorbeeld 10

Een grafisch bedrijf is eerder ingedeeld in klasse 8 met een afvalwatercoëfficiënt van 0,023 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water. Het bedrijf is het met die indeling niet eens en wenst aan de hand van monsterneming en analyse indeling in een andere klasse. De geschatte vervuilingswaarde bedraagt 85 vervuilingseenheden. Gedurende 6 dagen wordt door het bedrijf het afvalwater bemonsterd aan de hand van steekmonsters waaruit etmaalverzamelmonsters worden samengesteld.

Het aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de afgevoerde stoffen over de dagen waarop monsterneming en analyse heeft plaatsgevonden bedraagt 37,882 op basis van ingenomen water. De gedurende die etmalen hoeveelheid ingenomen water bedraagt 75 m³. De vervuilingswaarde per m³ ingenomen water bedraagt in dat geval: $37,882 / (75 \times 54,8) = 0,0092$. Aan de hand van de tabel afvalwatercoëfficiënten kan het bedrijf worden ingedeeld in klasse 6 met een afvalwatercoëfficiënt van 0,0094 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water. Bij een waterverbruik van 3.700 m³ per jaar bedraagt het aantal vervuilingseenheden: $3.700 \text{ m}^3 \times 0,0094 = 34,7$ vervuilingseenheden.

Als de hoeveelheid ingenomen water meer is dan de hoeveelheid geloosd of afgevoerd afvalwater kan dit leiden tot een onjuiste (lees: te hoge) vervuilingswaarde per m³ ingenomen water. Het Bviw 2009 geeft daarom de mogelijkheid om een correctie toe te passen op de hoeveelheid ingenomen water. Hiervoor moet de heffingplichtige wel aannemelijk maken dat minimaal 25% van het ingenomen water niet wordt geloosd of afgevoerd.

Overigens hebben de waterschappen deze drempel in de praktijk veelal losgelaten naar aanleiding van de ledenbrief van de Unie van Waterschappen van 17 december 2003 waarin met het oog op rechtsgelijkheid wordt aanbevolen om geen drempel (meer) te hanteren bij het verdisconteren van niet geloosd of afgevoerd water.

Voorbeeld 11

Het grafisch bedrijf uit voorbeeld 10 maakt aannemelijk dat 21% van de hoeveelheid ingenomen water niet is afgevoerd. Het aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de afgevoerde stoffen over de dagen gedurende waarop monsterneming en analyse heeft plaatsgevonden bedraagt 37,882 op basis van ingenomen water. Na correctie bedraagt het aantal kilogrammen zuurstofverbruik $37,882 \times 0,79 = 29,92678$. De vervuilingswaarde per m³ ingenomen water bedraagt in dat geval: $29,92678 / (75 \times 54,8) = 0,0072$. Aan de hand van de tabel afvalwatercoëfficiënten kan het bedrijf

worden ingedeeld in klasse 5 met een afvalwatercoëfficiënt van 0,006 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water. Bij een waterverbruik van 3.700 m³ bedraagt het aantal vervuilingseenheden: $3.700 \text{ m}^3 \times 0,006 = 22,2$ vervuilingseenheden.

Tenslotte kunnen heffingplichtigen met een geschatte vervuilingswaarde van minder dan 100 vervuilingseenheden ook in een andere klasse worden ingedeeld aan de hand van meting, bemonstering en analyse. De meting, bemonstering en analyse vindt plaats over de etmalen die zijn gelegen in één voor het heffingsjaar representatieve week. Deze regeling wordt in de volgende paragraaf verder toegelicht.

3.6 Meting, bemonstering en analyse

Heffingplichtigen met een geschatte vervuilingswaarde van 100 vervuilingseenheden of meer kunnen in een andere klasse worden ingedeeld aan de hand van meting, bemonstering en analyse. Deze indeling kan zowel op aanvraag en kosten van de heffingplichtige plaatsvinden als ambtshalve door de inspecteur op kosten van het Rijk dan wel het waterschap. In paragraaf 3.7 volgt een nadere toelichting over de in de vorige zin bedoelde aanvraag.

De meting, bemonstering en analyse vindt plaats over de etmalen die zijn gelegen in een aantal voor het heffingsjaar representatieve weken. Het aantal weken is afhankelijk van de geschatte vervuilingswaarde. Het aantal weken bedraagt bij een geschatte vervuilingswaarde van:

- minder dan 250 vervuilingseenheden: 1;
- 250 tot 500 vervuilingseenheden: 2;
- 500 tot 750 vervuilingseenheden: 3;
- 750 tot 1000 vervuilingseenheden: 4;
- 1000 vervuilingseenheden of meer: een door de inspecteur te bepalen aantal dat maximaal 12 is.

Voorbeeld 12

Een slagerij is eerder ingedeeld in klasse 9 met een afvalwatercoëfficiënt van 0,036 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water. De inspecteur vermoedt dat de indeling onjuist is en wenst aan de hand van meting, bemonstering en analyse het bedrijf in een andere klasse toe te kunnen passen. De geschatte vervuilingswaarde bedraagt 128,5 vervuilingseenheden. Gedurende 1 week voert de inspecteur een afvalwateronderzoek uit bij het bedrijf.

Het aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de afgevoerde stoffen over de dagen gedurende waarop meting, bemonstering en analyse heeft plaatsgevonden bedraagt 341,60. De gedurende die week hoeveelheid ingenomen water bedraagt 60 m³. De vervuilingswaarde per m³ ingenomen water bedraagt in dat geval: $341,60 / (60 \times 54,8) = 0,1038$. Aan de hand van de tabel afvalwatercoëfficiënten kan het bedrijf worden ingedeeld in klasse 11 met een afvalwatercoëfficiënt van 0,088 vervuilingseenheden per m³ ingenomen water. Bij een waterverbruik van 3.571 m³ per jaar bedraagt het aantal vervuilingseenheden: $3.571 \text{ m}^3 \times 0,088 = 314,2$ vervuilingseenheden.

3.7 Indeling op aanvraag

Als een heffingplichtige in een andere klasse ingedeeld wenst te worden aan de hand van de praktische regeling (paragraaf 3.2), monsterneming en analyse (paragraaf 3.5) of meting, bemonstering en analyse (paragraaf 3.6) moet het hiervoor een aanvraag doen bij de inspecteur. De inspecteur beslist op deze aanvraag bij een voor bezwaar vatbare beschikking (zie paragraaf 4.1).

De beschikking bevat voorschriften op welke wijze de aangevraagde regeling moet worden toegepast. Bij de praktische regeling geeft de inspecteur in de beschikking in ieder geval aan welke van de vier methode(n) als bedoeld in paragraaf 3.2.3 tot en met 3.2.6 gehanteerd moet(en) worden.

Bij monsterneming en analyse en meting, bemonstering en analyse worden in ieder geval de volgende voorschriften opgenomen in de beschikking:

- de tijdstippen en de etmalen waarop monsterneming en analyse moeten plaatsvinden dan wel de meetwe(e)k(en) gedurende welke meting, bemonstering en analyse moeten plaatsvinden;

- de bepaling van de hoeveelheid ingenomen en afgevoerd of geloosd water;
- de correctie voor het deel van het ingenomen water dat niet wordt geloosd of afgevoerd;
- de melding van verandering of te verwachten veranderingen die van invloed kunnen zijn op de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water van de betrokken bedrijfsruimte of het betrokken onderdeel van de bedrijfsruimte.

3.8 Overgangsrecht

In artikel 166 van de Waterschapswet is overgangsrecht opgenomen voor heffingplichtigen waarbij vóór 1 januari 2026 een afvalwatercoëfficiënt die niet behoort bij klasse 8 is vastgesteld met behulp van de in artikel 2 Bviw 2009 (oud) opgenomen tabel.

Voor deze tabelbedrijven wordt een nieuwe individuele afvalwatercoëfficiënt vastgesteld door de inspecteur. De inspecteur heeft daar maximaal 10 jaar de tijd voor. Binnen deze periode behouden de heffingplichtigen hun huidige afvalwatercoëfficiënt en bijbehorende klasse uit artikel 122k Waterschapswet totdat de individuele afvalwatercoëfficiënt is vastgesteld, tenzij door veranderingen in de bedrijfsomstandigheden vaststelling van een nieuwe afvalwatercoëfficiënt nodig is.

In artikel 6a Bviw 2009 is een overgangsbepaling opgenomen voor de heffingplichtigen die onder artikel 166 Waterschapswet vallen. Bij de schatting van de vervuilingswaarde wordt in die gevallen niet het nieuwe zevende lid van artikel 2 Bviw 2009 toegepast. Artikel 4, tweede lid, (oud) Bviw 2009 zoals dat luidde voorafgaand aan de wijziging blijft in die gevallen van toepassing. Voor deze heffingplichtigen zal dus de geschatte vervuilingswaarde per m³ ingenomen water nog worden berekend op basis van artikel 122k Waterschapswet, artikel 7.5, vijfde lid, Waterwet en de in artikel 2 (oud) Bviw 2009 opgenomen tabel met vervuilingswaarden per m³ ingenomen water per bedrijfscategorie. De bij die vervuilingswaarde behorende afvalwatercoëfficiënt vermenigvuldigd met de geschatte hoeveelheid over het heffingsjaar in te nemen water resulteert in de geschatte vervuilingswaarde over het heffingsjaar.

Voor het bepalen van de geschatte hoeveelheid over het heffingsjaar in te nemen water kan gebruikt worden gemaakt van de meest recente gegevens. Dit betekent dat voor het bepalen van de geschatte hoeveelheid in te nemen water over bijvoorbeeld het heffingsjaar 2030 niet hoeft worden uitgegaan van de hoeveelheid ingenomen water in het heffingsjaar voorafgaand aan de wetswijziging (2025).

4. Bezwaar en beroep

4.1 Beschikking op aanvraag

In paragraaf 3.7 is beschreven dat de heffingplichtige op aanvraag in een andere klasse kan worden ingedeeld. De inspecteur beslist op deze aanvraag bij een voor bezwaar vatbare beschikking. Tegen de afwijzing of toekenning van de aanvraag kan de heffingplichtige dus bezwaar maken en tegen de beslissing op dit bezwaar beroep instellen bij de rechtbank.

4.2 Indeling in andere klasse

Tegen de indeling in een andere klasse op zich staat géén bezwaar en beroep open. De uitkomst van een afvalwateronderzoek op grond van het Bviw 2009 wordt niet bij een voor bezwaar vatbare beschikking vastgesteld.¹ De juistheid van het (door de inspecteur) uitgevoerde onderzoek kan de heffingplichtige pas ter discussie stellen in een bezwaarprocedure over een belastingaanslag die op dit onderzoek is gebaseerd.

Een belastingaanslag wordt ieder jaar vastgesteld op grond van de voor dat heffingsjaar geldende feiten en omstandigheden, waaronder de uitkomst van een afvalwateronderzoek op grond van het Bviw 2009.

¹ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 17 december 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:9829, ro. 4.4.

Dit betekent dat de heffingplichtige de juistheid van dit onderzoek ook in latere belastingjaren nog ter discussie kan stellen in een bezwaar- of beroepsprocedure.²

Overigens verdient het aanbeveling dat de inspecteur de uitkomst van een uitgevoerd afvalwateronderzoek al voor het vaststellen van de belastingaanslag uit zichzelf bekendmaakt aan de heffingplichtige, bijvoorbeeld zodra het onderzoek is afgerond. Daarmee kan (wellicht) worden voorkomen dat de heffingplichtige pas in de bezwaarfase zijn bedenkingen tegen de resultaten van het uitgevoerde onderzoek kenbaar maakt.³

Het gegeven dat de heffingplichtige de juistheid van het onderzoek ook in latere belastingjaren nog ter discussie kan stellen vraagt van de inspecteur dat hij zijn onderzoek zorgvuldig documenteert. Dit stelt hem in staat om ook dan nog de juistheid van het door hem uitgevoerde onderzoek, en daarmee de juistheid van de belastingaanslag, te verdedigen.

Omdat het uitgevoerde onderzoek onderdeel is van de feiten en omstandigheden op grond waarvan de belastingaanslag wordt vastgesteld, zijn dit ook zogeheten op de zaak betrekking hebbende stukken. Dit zijn de stukken die de inspecteur voorafgaande aan een eventuele hoorzitting in de bezwaarprocedure ter inzage moet leggen of in een beroepsprocedure moet toesturen naar de rechtbank. Deze stukken moeten daarom beschikbaar blijven zolang het onderzoek dient voor het vaststellen van belastingaanslagen.

² Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 17 december 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:9829, ro. 4.5.

³ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 23 februari 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:1471, ro. 4.13.

Begrippenlijst

In deze handleiding wordt verstaan onder:

- *afvalwatercoëfficiënt*: aantal vervuilingseenheden per m³ ingenomen water;
- *afvoerer*: brengen van stoffen op een openbaar vuilwaterriool of op een systeem als bedoeld in artikel 2.16, derde lid, van de Omgevingswet dat wordt beheerd door of namens het waterschap;
- *analyse*: analyse op het chemisch zuurstofverbruik door omzetting van de totale hoeveelheid organische koolstof in de stoffen en het zuurstofverbruik door omzetting van de totale hoeveelheid stikstof verminderd met de nitriet-stikstof en de nitraat-stikstof in de stoffen;
- *bedrijfsruimte*: naar zijn aard en inrichting als afzonderlijk geheel te beschouwen ruimte of terrein, niet zijnde een woonruimte, een zuiveringstechnisch werk of een openbaar vuilwaterriool;
- *geschatte vervuilingswaarde*: geschatte vervuilingswaarde als bedoeld in artikel 2, zevende lid, van het Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009;
- *ingenomen water*: geleverd drink- en industriewater en warm tapwater, onttrokken grond- en oppervlaktewater en opgevangen hemelwater;
- *inspecteur*: ambtenaar, bedoeld in artikel 123, derde lid, onderdeel b, van de Waterschapswet onderscheidenlijk ambtenaar, bedoeld in artikel 7.10, vierde lid, van de Waterwet die voor de toepassing van de Algemene wet inzake rijksbelastingen in de plaats treedt van de inspecteur;
- *lozen*: het brengen van afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen in een oppervlaktewaterlichaam;
- *meetbedrijf*: heffingplichtige waarvan de heffing wordt bepaald op basis van het aantal vervuilingseenheden dat wordt berekend met behulp van gegevens verkregen door meting, bemonstering en analyse;
- *openbaar vuilwaterriool*: voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast;
- *oppervlaktewaterlichaam*: samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water, met de daarin aanwezige stoffen, en de bijbehorende bodem en oevers, alsmede flora en fauna;
- *stedelijk afvalwater*: huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloed hemelwater, grondwater of ander afvalwater;
- *stoffen*: afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen;
- *tabelbedrijf*: degene die het gebruik heeft van een bedrijfsruimte die is ingedeeld in een van de 15 klassen van de tabel afvalwatercoëfficiënten, bedoeld in artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet;
- *woonruimte*: ruimte die blijkens zijn inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen blijkens de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven;
- *zuiveringstechnisch werk*: werk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater, in exploitatie bij een waterschap of gemeente, of een rechtspersoon die door het bestuur van een waterschap met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, met inbegrip van het bij dat werk behorende werk voor het transport van stedelijk afvalwater;
- *zuurstofverbruik*: som van het chemisch zuurstofverbruik door omzetting van de totale hoeveelheid organische koolstof in de stoffen en het zuurstofverbruik door omzetting van de totale hoeveelheid stikstof verminderd met de nitriet-stikstof en de nitraat-stikstof in de stoffen.

Bijlage 1: Tabel afvalwatercoëfficiënten

De onderstaande tabel is ontleend aan artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet en bevat klassen met bijbehorende klassegrenzen en afvalwatercoëfficiënten:

Klasse	Klassegrenzen uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik per m ³ ingenomen water		Afvalwatercoëfficiënt uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden per m ³ ingenomen water in het heffingsjaar
	Ondergrens	Bovengrens	
1	> 0	0,0013	0,0010
2	> 0,0013	0,0020	0,0016
3	> 0,0020	0,0031	0,0025
4	> 0,0031	0,0048	0,0039
5	> 0,0048	0,0075	0,0060
6	> 0,0075	0,012	0,0094
7	> 0,012	0,018	0,015
8	> 0,018	0,029	0,023
9	> 0,029	0,045	0,036
10	> 0,045	0,070	0,056
11	> 0,070	0,11	0,088
12	> 0,11	0,17	0,14
13	> 0,17	0,27	0,21
14	> 0,27	0,42	0,33
15	> 0,42		0,5

Bijlage 2: Stappenplan behandeling aanvraag

In alle gevallen geldt dat de aanvraag alleen gedaan kan worden door heffingplichtigen waarbij de vervuilingswaarde aan de hand van de hoeveelheid ingenomen water kan worden bepaald.

Aanvraag op grond van artikel 2, eerste lid, Bviw 2009 (toepassen praktische regeling)

1. Toetsen aanvraag aan formele vereisten (artikel 4:2 Algemene wet bestuursrecht):
 - De naam en het adres van de aanvrager
 - De dagtekening
 - Een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd.
 - De aanvrager verschaft voorts de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.
2. Toetsen aanvraag aan formele vereisten van het Bviw 2009:
 - De geschatte vervuilingswaarde bedraagt 50 of minder vervuilingseenheden;
 - Van de heffingplichtige kunnen meettechnische voorzieningen, benodigd voor de toepassing van artikel 5, redelijkerwijs niet verlangd worden;
 - Artikel 5 van het Bviw 2009 kan redelijkerwijs niet worden toegepast.
3. Toetsen of aangevraagde methode in het Bviw 2009 staat:
 - De gegevens die op grond van het tweede lid of artikel 122k, eerste lid, van de Waterschapswet aan de inspecteur zijn verstrekt;
 - Een over ten minste 2 voor het heffingsjaar representatieve etmalen afzonderlijk samengesteld etmaalverzamelmonster van het geloosde of afgevoerde afvalwater dat bestaat uit ten minste 8 deelmonsters die op verschillende voor het etmaal representatieve tijdstippen zijn genomen;
 - Een vergelijking met soortgelijke bedrijfsomstandigheden bij een bedrijfsruimte of onderdeel daarvan waar de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water aan de hand van de artikelen 3 of 5 is bepaald; of
 - Het zuurstofverbruik van de geloosde of afgevoerde stoffen.
4. Mogelijke beslissing:
 - Toewijzen.
 - Afwijzen.
 - Buiten behandeling stellen.
5. Bij toewijzen. De beschikking bevat in ieder geval voorschriften met betrekking tot:
 - De te hanteren methode of methoden als bedoeld in het derde lid.
 - Er zijn aanvullende voorschriften mogelijk.

Aanvraag op grond van artikel 5 Bviw 2009 (monsterneming en analyse of meting, bemonstering en analyse)

1. Toetsen aanvraag aan formele vereisten (artikel 4:2 Algemene wet bestuursrecht):
 - De naam en het adres van de aanvrager
 - De dagtekening
 - Een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd.
 - De aanvrager verschaft voorts de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.
2. Toetsen aanvraag aan formele vereisten Bviw 2009:

- Indien de aangevraagde methode monsterneming en analyse is of de geschatte vervuilingswaarde minder dan 100 vervuilingseenheden bedraagt.
3. Toetsen of aangevraagde methode in Bviw 2009 staat:
- Monsterneming en analyse.
 - Meting, bemonsteren en analyseren.
4. Mogelijke beslissing
- Toewijzen.
 - Afwijzen.
 - Buiten behandeling stellen.
5. Bij toewijzen. De beschikking bevat in ieder geval voorschriften met betrekking tot:
- De tijdstippen en de etmalen waarop monsterneming en analyse moeten plaatsvinden, onderscheidenlijk de meetweek dan wel meetweken gedurende welke meting, bemonstering en analyse moeten plaatsvinden;
 - De bepaling van de hoeveelheid ingenomen en afgevoerd of geloosd water;
 - De correctie als bij monsterneming en analyse een deel van het ingenomen water niet wordt geloosd of afgevoerd;
 - De melding van verandering of te verwachten veranderingen die van invloed kunnen zijn op de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water van de betrokken bedrijfsruimte of het betrokken onderdeel van de bedrijfsruimte.
 - Er aanvullende voorschriften mogelijk zijn.

Bijlage 3: Modelbeschikkingen

De volgende modelbeschikkingen zijn een hulpmiddel. Het staat waterschappen vrij om hun beschikkingen zelf vorm te geven, bijvoorbeeld vanwege ontwikkelde werkwijzen of beleidskeuzes.

Aanvraag op grond van artikel 2, eerste lid, Bviw 2009 (toepassen praktische regeling)

Op [datum] diende u voor de bedrijfsruimte op het adres [adres] een aanvraag in om de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water te bepalen. Ik ken uw aanvraag toe. Hierna leest u welke voorschriften met betrekking tot de te hanteren methode of methoden ik hieraan verbind.

Voorschriften

1. U mag de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water bepalen aan de hand van [meerdere opties mogelijk]:
 - a. *Facultatief*: de gegevens die u op grond van het tweede lid of artikel 122k, eerste lid, van de Waterschapswet aan mij verstrekte.
 - b. *Facultatief*: een over [aantal] voor het heffingsjaar representatieve etmalen afzonderlijk samengesteld etmaalverzamelmonster van [het geloosde of het afgevoerde] afvalwater dat bestaat uit ten minste 8 deelmonsters die op verschillende voor het etmaal representatieve tijdstippen zijn genomen.
 - c. *Facultatief*: een vergelijking met soortgelijke bedrijfsomstandigheden bij een bedrijfsruimte of onderdeel daarvan waar de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water aan de hand van de artikelen 3 of 5 van het Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009 is bepaald.
 - d. *Facultatief*: het zuurstofverbruik van de [geloosde of afgevoerde] stoffen.
2. Dit besluit ziet uitsluitend op [de bedrijfsruimte op het adres [adres]] [het bedrijfsonderdeel [omschrijving onderdeel of aanduiding afvalwaterstroom] van de bedrijfsruimte op het adres [adres]].

Voorschriften per methode (voorschrift 1a) (gegevens die relatie met ingenomen water aannemelijk maken)

3. U dient aan de hand van de eerder overlegde gegevens in uw schriftelijke rapportage te onderbouwen waarom uw berekening voldoende nauwkeurig de werkelijke vervuilingswaarde per m³ ingenomen water weergeeft. U verstrekt daarbij in elk geval:
 - a. Uw berekening aan de hand van de eerder overlegde gegevens.
 - b. Alle aanvullende gegevens die uw berekening verder onderbouwen (bijvoorbeeld literatuur, productbladen, productiegegevens, rapporten, meet- en analysegegevens).
 - c. [ruimte voor aanvullende voorschriften]

Voorschriften per methode (voorschrift 1b) (monsterneming en analyse)

Gebruik hiervoor de voorschriften uit de modelbeschikking voor de aanvraag op grond van artikel 5 (monsterneming en analyse)

Voorschriften per methode (voorschrift 1c) (bedrijfsvergelijking)

4. U dient gegevens te verstrekken waaruit blijkt dat de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water bij de bedrijfsruimte waarmee u vergelijkt volgens de geldende wet- en regelgeving is uitgevoerd.
5. U dient in uw schriftelijke rapportage aan de hand van controleerbare gegevens te onderbouwen dat er ten tijde van het uitvoeren van de meting, bemonstering en analyse sprake was van voor uw bedrijfsruimte soortgelijke bedrijfsomstandigheden. U gaat in elk geval in op:

[bijvoorbeeld, niet limitatief:

- a. Hoeveelheid ingenomen water.
 - b. Productsoort(en).
 - c. Gebruikte hulpstoffen.
 - d. Processen.
 - e. Schoonmaakactiviteiten.
 - f. Fte.
 - g. Aanwezigheid en doelmatige werking van (zuiveringstechnische) voorzieningen.
6. Uit uw schriftelijke rapportage moet blijken dat uw vergelijking voldoende nauwkeurig de werkelijke vervuilingswaarde per m³ ingenomen water bij uw bedrijfsruimte weergeeft.

Voorschriften per methode (voorschrift 1d) (stoffenbenadering)

7. U dient in uw schriftelijke rapportage aan de hand van controleerbare gegevens te onderbouwen wat de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water is. U verstrekt daarbij in elk geval:
- a. Uw berekening;
 - b. De literatuur, productbladen, rapporten, productiegegevens, meet- en analysegegevens die uw berekening onderbouwen;
 - c. [ruimte voor aanvullende voorschriften]
8. Uit uw schriftelijke rapportage moet blijken dat uw berekening voldoende nauwkeurig de werkelijke vervuilingswaarde per m³ ingenomen water bij uw bedrijfsruimte weergeeft.

Algemene voorschriften

9. U dient de uitkomsten van uw onderzoek uiterlijk [datum] schriftelijk te rapporteren. Stuur uw rapportage naar [methode]. U verstrekt hierbij alle gegevens die u ter beschikking stonden.
10. De op de voet van deze beschikking bepaalde vervuilingswaarde per m³ ingenomen water wordt uitsluitend toegepast als dit voldoende de werkelijke vervuilingswaarde per m³ ingenomen water weergeeft.
11. Het niet voldoen aan een of meerdere voorschriften van deze beschikking [heeft tot gevolg dat / kan tot gevolg hebben dat] de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water niet wordt bepaald. De huidige afvalwatercoëfficiënt blijft dan van toepassing.
12. U dient veranderingen of te verwachten veranderingen die van invloed kunnen zijn op de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water van de betrokken bedrijfsruimte of het betrokken onderdeel van de bedrijfsruimte onverwijld te melden.
13. De uitkomsten van dit onderzoek pas ik toe met ingang van heffingsjaar [heffingsjaar].

Heeft u vragen over deze beschikking?

Neem contact op met [naam] via [contactgegevens].

Bent u het niet eens met deze beschikking?

[rechtsmiddelenverwijzing van waterschap/belastingkantoor]

Met vriendelijke groet,
De ambtenaar belast met de heffing.

[handtekening]

[naam]

Aanvraag op grond van artikel 5 Bviiw 2009 (monsterneming en analyse)

Op [datum] diende u voor de bedrijfsruimte op het adres [adres] een aanvraag in om de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water te bepalen. Ik ken uw aanvraag toe. Hierna leest u welke voorschriften ik hieraan verbind.

Voorschriften

1. U mag de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water bepalen aan de hand van monsterneming en analyse.
2. Dit besluit ziet uitsluitend op [de bedrijfsruimte op het adres [adres]] [het bedrijfsonderdeel [omschrijving onderdeel of aanduiding afvalwaterstroom] van de bedrijfsruimte op het adres [adres]].

Onderzoeksinspanning

3. U dient op [aantal] voor het heffingsjaar representatieve etmalen afzonderlijk een etmaalverzamelmonster samen te stellen dat bestaat uit ten minste 8 deelmonsters die op verschillende voor het etmaal representatieve tijdstippen zijn genomen.
4. Monsterneming en analyse geschieden met inachtneming van de voorschriften genoemd in de [belastingverordening of regeling noemen].

Berekeningsvoorschrift

5. Het resultaat van de analyse van de etmaalverzamelmonsters wordt uitgedrukt in grammen zuurstofverbruik per m³.
6. De som van de in voorschrift 5 bedoelde resultaten van de analyse over de onder voorschrift 3 bedoelde etmalen gedeeld door het aantal van die etmalen.
7. De uitkomst van de toepassing van het met voorschrift 6 bepaalde wordt gecorrigeerd met het deel van het ingenomen water dat niet wordt [afgevoerd / geloosd], indien dit door u aannemelijk is gemaakt.
8. *optioneel*: De uitkomst van de onder 6 en 7 bedoelde resultaten wordt gecorrigeerd voor de vervuilingswaarde van het huishoudelijk/sanitair afvalwater dat niet door monsterneming en analyse is bepaald. De vervuilingswaarde wordt bepaald door [methode die waterschap voorstaat en past bij de bedrijfsruimte].
9. De vervuilingswaarde per m³ ingenomen water wordt bepaald door de op grond van voorgaande voorschriften gevonden waarde te delen door 54,8 kilogrammen.

Sanitair afvalwater

10. *Optioneel, mits voorschrift 8 niet wordt toegepast*: De vervuilingswaarde van het sanitaire afvalwater dat niet in de afvalwatercoëfficiënt is verdisconteerd wordt separaat vastgesteld door de hoeveelheid voor dat doeleinde ingenomen water te vermenigvuldigen met de afvalwatercoëfficiënt 0,023, behorende bij klasse 8.

Administratie

11. U dient van de etmalen waarop u een etmaalverzamelmonster vaststelt een administratie te voeren van:
 - a. De hoeveelheid ingenomen water per etmaal;
 - b. [optioneel] De hoeveelheid niet afgevoerd water per etmaal;
 - c. [optioneel] De productiesoort(en) en geproduceerde hoeveelheden per etmaal;

[optioneel] Verder dient u een rapportage te overleggen waaruit het volgende blijkt;

- d. De waterbalans over de afgelopen [periode benoemen];
- e. De totale productie per productsoort over de [periode benoemen] voorafgaande aan de rapportagedatum.
- f. de data van reinigen en onderhoud van de zuiveringstechnische- en/of controlevoorzieningen over de [periode benoemen] voorafgaand aan de rapportagedatum inclusief de stukken (bijv. facturen of bonnen) waar dit uit blijkt.
- g. [ruimte voor aanvullende voorschriften]

Rapportage

12. U dient aan de hand van controleerbare gegevens inzichtelijk te maken dat de etmaalverzamelmonsters op voor het heffingsjaar representatieve etmalen zijn samengesteld en de deelmonsters op verschillende voor het etmaal representatieve tijdstippen zijn genomen.
13. U dient de uitkomsten van uw onderzoek uiterlijk [datum] schriftelijk te rapporteren. Stuur uw rapportage naar [methode]. U verstrekt hierbij alle gegevens die u ter beschikking stonden.

Tot slot

14. Het niet voldoen aan een of meerdere voorschriften van deze beschikking [heeft tot gevolg dat / kan tot gevolg hebben] de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water niet wordt bepaald.
15. U dient verandering of te verwachten veranderingen die van invloed kunnen zijn op de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water van de betrokken bedrijfsruimte of het betrokken onderdeel van de bedrijfsruimte onverwijld te melden.
16. De uitkomsten van dit onderzoek pas ik toe met ingang van heffingsjaar [heffingsjaar].

Heeft u vragen over deze beschikking?

Neem contact op met [naam] via [contactgegevens].

Bent u het niet eens met deze beschikking?

[rechtsmiddelenverwijzing van waterschap/belastingkantoor]

Met vriendelijke groet,

De ambtenaar belast met de heffing.

[handtekening]

[naam]

Aanvraag op grond van artikel 5 Bvhw 2009 (meting, bemonstering en analyse)

Op [datum] diende u voor de bedrijfsruimte op het adres [adres] een aanvraag in om de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water te bepalen. Ik ken uw aanvraag toe. Hierna leest u welke voorschriften ik hieraan verbind.

Voorschriften

1. U mag de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water bepalen aan de hand van meting, bemonstering en analyse.
2. Dit besluit ziet uitsluitend op [de bedrijfsruimte op het adres [adres]] [het bedrijfsonderdeel [omschrijving onderdeel of aanduiding afvalwaterstroom] van de bedrijfsruimte op het adres [adres]].

Onderzoeksinspanning

3. U dient gedurende [aantal] voor het heffingsjaar representatieve weken meting, bemonstering en analyse uit te voeren.
4. Meting, bemonstering en analyse geschieden met inachtneming van de voorschriften genoemd in de actuele Verordening zuiveringsheffing / verontreinigingsheffing van het waterschap.

Berekeningsvoorschrift

5. Het zuurstofverbruik in de in onderdeel 3 bedoelde etmalen [geloosde of afgevoerde] stoffen wordt gedeeld door de hoeveelheid in die etmalen ingenomen water.
6. *optioneel*: Het zuurstofverbruik wordt gecorrigeerd voor de vervuilingswaarde van het huishoudelijk/sanitair afvalwater dat niet door meting, bemonstering en analyse is bepaald. De vervuilingswaarde wordt bepaald door [methode die waterschap voorstaat en past bij de bedrijfsruimte].
7. De vervuilingswaarde per m³ ingenomen water wordt bepaald door de op grond van voorschrift 5 [optioneel: en 6] gevonden waarde te delen door 54,8 kilogrammen.

Sanitair afvalwater

8. *Optioneel, mits voorschrift 6 niet wordt toegepast*: De vervuilingswaarde van het sanitaire afvalwater dat niet in de afvalwatercoëfficiënt is verdisconteerd wordt separaat vastgesteld door de hoeveelheid voor dat doeleinde ingenomen water te vermenigvuldigen met de afvalwatercoëfficiënt 0,023, behorende bij klasse 8.

Administratie

9. U dient van de etmalen waarop u een etmaalverzamelmonster vaststelt een administratie te voeren van:
 - a. De hoeveelheid ingenomen water per etmaal;
 - b. De hoeveelheid [afgevoerd / geloosd] water;
 - c. De hoeveelheid niet afgevoerd water per etmaal
 - d. [optioneel] De productiesoort(en) en geproduceerde hoeveelheden per etmaal;

[optioneel] Verder dient u een rapportage te overleggen waaruit het volgende blijkt;

- e. De waterbalans over de afgelopen [periode benoemen];
- f. De totale productiehoeveelheid per productsoort over de [periode benoemen] voorafgaande aan de rapportagedatum.
- g. de data van reinigen en onderhoud van de zuiveringstechnische- en/of controlevoorzieningen over de [periode benoemen] voorafgaand aan de rapportagedatum inclusief de stukken (bijv. facturen of bonnen) waar dit uit blijkt.

h. [ruimte voor aanvullende voorschriften]

Rapportage

10. U dient aan de hand van controleerbare gegevens inzichtelijk te maken dat meting, bemonstering en analyse in voor het heffingsjaar representatieve weken plaatsvond.
11. U dient de uitkomsten van uw onderzoek uiterlijk [datum] schriftelijk te rapporteren. Stuur uw rapportage naar [methode]. U verstrekt hierbij alle gegevens die u ter beschikking stonden.

Tot slot

12. Het niet voldoen aan een of meerdere voorschriften van deze beschikking [heeft tot gevolg dat / kan tot gevolg hebben] de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water niet wordt bepaald.
13. U dient verandering of te verwachten veranderingen die van invloed kunnen zijn op de vervuilingswaarde per m³ ingenomen water van de betrokken bedrijfsruimte of het betrokken onderdeel van de bedrijfsruimte onverwijld te melden.
14. De uitkomsten van dit onderzoek pas ik toe met ingang van heffingsjaar [heffingsjaar].

Heeft u vragen over deze beschikking?

Neem contact op met [naam] via [contactgegevens].

Bent u het niet eens met deze beschikking?

[rechtsmiddelenverwijzing van waterschap/belastingkantoor]

Met vriendelijke groet,

De ambtenaar belast met de heffing.

[handtekening]

[naam]

Bijlage 4: Stroomschema's

